

Ex libris fr̃s Beati. de Volandis florent. promota.

4
Inc. 35. C. 25

~~46-3-23~~

1
Inc. 35. C. 25

~~46-3-23~~

Ex libris chianchi
**Bartholomaeus de generatione
et corruptione cum
expositione
egidii**

*del luogo di Casagris di in
Capanzari*

Comune di Genova
Biblioteca Comunale
di Genova

De generatione et corruptione egidii romani.

Textus Ari. de generatione et corruptione cum expositione oium expositorum eius optimi interpre-
tis Egidii Romani feliciter incipit.

Aima vt testat

phus: est quodammodo quicquid
entis ē vlt est sensibile vel itelligi-
bile. aia enī p sensus est quodā
modo oia sensibilia. et p itelle-
ctū oia itelligibilia. nā sicut ma-
nus ē organū organoꝝ sic in-
tellectus est spēs spērū itelli-
gibiliū et sensus est spērū sen-

sibilium. Natura. n. aliquibus aialibus tanq̃ insitū et or-
ganū ad sui tuitionē dedit cornū. aliquibus vero vngues
hoī autē dedit māus. et dādo sibi hmoi organū qdāmō dedit
ei oia organa. q: p manū qdlibz organū et qdlibet insitū si
bi fabricare pōt. ideo dicta est manus organū organoꝝ. q: est
quodammodo oia organa. Sic et natura aliquibus cor-
poribus dedit hāc sensibile formā vt albedinē. aliquibus ve-
ro colorē aliū vt nigredinē. Domini qdē et cūctis aialibus
pfectis dedit pupillā et oēs sensus. et dādo eis pupillam
quodammodo dedit eis oēm colorē. Est. n. pupilla aliquo
modo ois color q: est susceptiua spērū oium colorū. Sic
etiā dādo eis oēm sensum. dedit ipsi oēs formas sensibi-
les. ppter qd dictus ē sensus spēs spērū sensibiliū. q: est
quedā virtus pprehendēs oēs spēs sensibiles. hī igit dī-
ctū est q: aia p sensus ē quodammodo sensibilia. Et qd oīe
sum est de sensu respectu sensibiliū itelligendū est etiā de
intellectu respectu itelligibiliū. nā intellectus est suscepti-
uus oium formarū itelligibiliū. et q: vniūquodq: recipit
distinctionē et dīam ab eis a qbus recipit eē et spēm cum
intellectu informet spēs obiectoꝝ et recipiat formā et spēs
ab ipis obiectis. opz q: ea q sunt in intellectu recipiāt esse
et spēm ab ipis obiectis. ppter qd oīa talia diuersificari hz
diuersitate obiectoꝝ scie q: qd sūt in intellectu diuersifica-
bunt hī diuersitate obiectoꝝ. siue scdm diuersitatē rerū
q: determinant in scia. Hec autē diuersitas dupliciter pōt
accipi vel fm essentiā vlt hz itentionē. Cū enī videm? sci-
entias diuersificari hz ea q: determinant in ipis nō ē acci-
piēda ista diuersitas scdm essentiā vt q: de vna et de eadē
re pēntiā nō possint diuerse scie tractare. metaphysicus.
n. et phisicus pferat de materia pma: vt dicit cōmētator
in. vii. meta. s. nō scdm eādē rōnem. Metaphysicus. n.
pferat de ea vt hz rōnem entis. phisicus vero vt est sub-
iecta trāsmutationi et motui. Sufficit g diuersitas intenti-
nū ad diuersitatē scia. et q: scdm aliā et aliā itentionē ac-
cipit aliqd sub esse cōi et sub esse spālī nō ē incōueniēs vniū
et idē pferatū sub eē cōi et spālī ptenere ad diuersas scias
vt de corpore mobili determinat phisicus sub esse spālī
vt sub rōne qua mobile. metaphysicus vero determinat
de eo sub esse cōi et sub esse rōne entis. et sic cū cōe et spālī
sufficiūt ad diuersitatē diuersarū sciarū. nulli dubiū esse
dī q: sufficere pnt ad diuersitatē diuersoꝝ liboꝝ in eadē
scia. Cū g tota pbia nālis sit de corpore mobili et de hīti-
bus analogiā ad tale corpus possumus pma facie diuide-
re libos nāles. q: vel in eis determinatur d corpore mobi-
li in cōi vel de his q: modo spālī vel quasi particulari hnt
analogiā ad tale corpus. liboꝝ. n. phicoꝝ de celo et mūdo et
de gñatione sunt quasi libri cōes. ceteri vero sūt quasi spe-
ciales. Sz inter ipsos cōes est oīdo qdā. q: liber phicoꝝ
est cōio: libro de celo et mūdo. et liber de celo et mūdo li-
bro de gñatione. In libro phicoꝝ pncipali itendit de
corpore mobili simpli nō pbeno ipm ad sitū vel ad formā
et si ibi determinat de motu ad sitū vel ad formā b est inq̃
tum in talibus motibus referuat rō motus simpli. liber
vero de celo et mūdo et de gñatione sunt aliquo mō de mo-

tu pto. In nullo. n. istoz pncipali itendit de mobili sim-
pli. s. in libro de celo et mūdo itendit de mobili ad sitū.
In libro de gñatione de mobili ad formā. mobile at ad si-
tū est cōis mobili ad formā. motus. n. localis ppetit omni
corpore hz psm. Ille ē. n. motus de quo pbatur. vi. phicoꝝ
q: oē corpus mobile et oē mobile corpus. Quod vtrū ver-
sivēl sit dare aliqd corpus imobile nō est pntis specula-
tionis. repitur. n. motus localis tā in supcelestibz qz in
spera actiuoz et passiuoz. iō liber de celo et mūdo q: ptenet
libos quattuor sic noiatus est. q: pmi duo libri sunt ma-
gis de celo. alii vero duo vt tertius et quartus vident ma-
gis esse de mūdo et de motu actiuoz et passiuoz. Itā est g
dubiū de celo et mūdo pcedere libū de gñatione. cū mo-
tus ad formā nō reperiat nisi i spera actiuoz et passiuoz
motus vero ad sitū repiatur et in celestibus. Sed forte du-
bitaret aliq: q: liber phicoꝝ nō debeat pcedere libū de
celo et mūdo nā cū motus ad sitū vt dicitur: repiat in om-
ni mobili determinate in libro phicoꝝ nō se extendit plu-
ra mobilia qz determinata i libro de celo et mūdo. Ad qd
dici pōt q: si determinata in libro phicoꝝ non sunt vltio-
ra scdm numerū mobiliū: Sit tñ magis vltia fm itentionē
pderationis. Itendit enī in libro phicoꝝ de mobili-
bus sub esse cōi. put in eis reperit motus simpli. In li-
bro vero de celo et mūdo put in eis reperitur motus ad si-
tū et b sufficit vt ille pcedat istū. Nā tñ g qd sit subie-
ctū in libro de gñatione. q: corpus mobile ad formā. p. s. ē
quē ordinē hz in numero liboꝝ nāliū. q: est tertius. et quo
modo differt ab oibus libris. q: subit in hoc libro est mi-
nus cōe qz in libro phicoꝝ. et ce. et mū. Est tñ cōis subie-
cto alioꝝ liboꝝ. Hoc vltio ad expositionē lre accedam?

De generatione et corruptione et de natu-
ra gñatoꝝ et corruptoꝝ et vniuersaliter
de oibus et causis diuidendū et rōnes eoꝝ
determinandū. Ampli de augmentatiōe et alte-
ratione qd vtrūqz. et vtrū existimādū eandē esse
naturā alterationis aut generationis aut seino-
tam vt determinata sunt et nominibus et c.

Consuetudo pbi est suis libris pmittere. phemia q: et i
hoc libro fecipossumus ergo hūc libū diuidere in partes
duas. s. in phemiū et tractatū. secūda scipit ibi. Antiquo-
rū ergo hi qdē. In phemiō autē narrat ea q: dicēda sunt i
erūctione. Ad cui? euidentia notādus q: licet motus
large sumptus sit in quattuor generibus. s. in substantia.
q̃titate. qualitate. et vbi vt pbatur in tertio phisicoꝝ. mo-
tus tñ ad formā nō pōt esse in vbi q: p talē motū nō acci-
ritur noua forma s. nouus situs. accipiēdo ergo motū vt i
cludit mutationē dicemus motū ad formā esse in tribus
generibus. s. in sba. et hoc dī generatio vel corruptio. in
q̃titate vt augmentū et diminutiō. in q̃litate vt alteratio.
Si g pbs in h libro vult determinare in omni motu ad
formā opz cū determinare nō solū de generatione. sed et
de augmento et alteratione. Sz q: generatio inter ista p-
cipalioꝝ. ideo augmentū et alteratio pnt dici annexa: sic etiā
tractare de oīa inter generationē et alterationē. Adulto
fortins qd annexū dī dici ex quo alteratio ipsa qd annexū
dī. ex hoc patere pōt quare iste liber intituat liber de ge-
neratione. cū nō solū in eo de generatione determinet sed
et de alteratiōe et augmento. q: denotatio dī fieri a pncipa-
li non ab annexis. Diuidit ergo pars phemialis in ptes
duas. q: pmo enumerat pncipaliter itenta i b lib. secūdo
enumerat annexa ibi. amplius aut et de alteratiōe. Mo-
tādus aut q: pbs i hoc libro tenet hūc ordinē. q: pmo de-
terminat de generatione et corruptione fm se. et hoc in p-
mo libro. secundo ostendit gñationē et corruptionē esse na-
turale. et hoc in pncipio secūdi libri. tertio determinat de
causis gñationis et corruptionis q̃tūz ad ea que dicuntur
circa finē secūdi huius. b ē ergo qd ait q: vult determinā-
re de gñatione et corruptione fm se quod facit in libro. et

q: hz phy pto
aut lre d. ce. et
mūdo

Motus ad sitū
q: p. q̃t. vltio
q̃t. vltio
q̃t. vltio

et
q: hz pto
q: hz pto
q: hz pto

ordo ist hz cōes phis nālis

de natura generatorū et corruptorū. i. vult ostendere gñatio-
nem et corruptionē esse generabilib⁹ et corruptibilibus nā
liter qd facit in pñcipio secundi huius. tertio circa fines lā
bri determinabunt cause et rōnes. i. diffinitōes. vel ly et su-
matur expositiue pro. i. vt sit sensus cause. et p. i. rōnes nā
assignare rōnem rei est assignare cām eius. vel aliter et for-
te melius determināde sunt cause et rōnes. i. cause rōnabi-
les siue vles. rō enim circa vliā versat. vñ alia lfa vbi nos
habemus qd dande sunt cause et rōnes bz et determināde
sunt cause vles omnium generatorū et corruptorū. C Scie-
dum aut oia pñdicta esse aliquo modo essentialia doctrine.
nā fm pñm pmo posteriorū. c. de vñtate sciarū. Scia est
vna q est vñius generis subiecti partes et passiones pñde-
rans essentialē est ergo scie q pñderet passiones et subiectū
siue partes eius et ea p que pñant passiones de subiecto
vel de partibus eius cū ergo ait q vult determinare de ge-
neratione et corruptione tāgīt passiones et pñtates ipso-
rum gñabilium et corruptibilium. Cū vero subdit determi-
nandū esse de natura generatorū et corruptorū. i. de genera-
tis et corruptis nāliter tangit subiectū gñationis et corrup-
tionis nō solū fm se sed etia fm partes suas cū nominet
tale subiectū particulatū fm diuersas partes. corpus enī
mobile ad formā quod est subiectū in hoc libro est corpus
generabile et corruptibile. qz vero adducit dicendū esse cau-
sas et rōnes horū tāgīt ea p que pñantur passiones de sub-
iecto et de suis partibus. C Deinde cū dicit. Amplius at-
et de alteratione. narrat ea que sunt ānera negationi pñci-
pali dicens. Amplius. i. pñter ea que dicta sunt q sūt pñci-
paliter intenta. dicendū est de his que aliquo modo sunt
annexa. qz dicendum est de alteratione et augmentatione.
qd sit vtrūqz eorū etia dicendū est vtrū estimandū sit a no-
bis eandē esse naturā generationis et alterationis vel non
est ea de natura vtriusqz. sed sit semota et distincta. vt sicut
generatio et corruptio sunt determinata nominib⁹ qz hñt
alia et alia nomina sic habent aliā et aliā naturā. Declara-
bitur enim vtrū generatio et corruptio differant fm rem
vt differunt secundum nomen.

Philosophus in pma parte huius pñemii tria
tāgīt pmo enim dicit q vult tradere notitiā de
p generatione et corruptione. secundo dicit talia eē
naturalia tertio adducit q vult tradere doctri-
nam pñtentiā cārum et rōnum generatorū et corruptorū. et
qz possunt fieri rōnes de rebus nō existentibus videt inuere
qz velit tradere sciam q nō corrūpatur p corruptionē scibi-
lū cū possint fieri rōnes et argumēta de pluuiā. pluuiā nō
exñte. C Tria ergo sūt declaranda. primo vtrū de istis sen-
sibilibus et corruptibilibus possit esse scia dato qz de his
possit esse scia. dubitat vtrū corruptio sit qd naturale et vtrū
scia de corruptibilibus possit dici naturalis. tertio decla-
randū erit vtrū re corrupta remaneat scia. C Circa pñmz
ar. sic. vñ qz de istis sensibilibus et corruptis. nō possit eē scia
nā sensibilia sunt sola particularia. particulariū aut nō est
scia nec diffinitō vt of. vii. meta. g. re. pñterea arguebat
Aberaclit⁹ qz taliū nō est scia cū sint in pñtino fluxu. scia enī
est de necessariis siue de his q nō ptingit aliter se habere
qd pñcordat cū vñbis doctri in pñcipio arithmetice dicētis
sciam esse eorū q imutabile sūt fm fortuntur. C Notandū
ad euidentiā questū difficultatē qñnis ex duob⁹ pñurgere
dicentis. n. sciam esse de sensibilibus et corruptibilibus. de
talib⁹. n. eē sciaz videt repugnare rōni tū qz sensibile. tū qz
corrupti. ad vitādū ac difficultates has dixerūt qdā pñicas
sciam eē de sensibilibus sed nō de his sensibilibus. abstra-
bit. n. pñic⁹ ab h sensibilib⁹ et ab illo s3 nā a sensibili simplr. pp
qd nō ē scia de particularib⁹. s3 de vlib⁹. possūt. n. formari cor-
ruptibiles rōnes de sensibilibus et corruptibilib⁹ sic accep-
tis. ergo de eis eē sciam nō est incōueniēs. hoc aut l3 verus
sit difficultatē qñtis nō vñ euacuare imo vñ qz pñdictionē ipi-
cet. nā qdā scis sēt est hic et nūc. nō. n. sentit scis nisi h
vel illud. si g abstrahat ab h et ab illo illius abstracti nō est

vlteri⁹ sensus. nō ergo vlterius meretur dici sensibile pro-
pter quod videt oīno idem eē abstrahere ab hoc sensibili
et ab illo et abstrahere a sensibili simplr et cū simplr nō reāneat
sensibile si nō sit hoc vñ illud. Sciendū ergo qz s3 pñm cir-
ca finē secundi posteriorū sensus est vñs. l3 sentire sit fm
gularis possumus enī dicere potentiā vñores eē actu. po-
tentia enī sumitur respectu obiecti simplr l3 fm actū pos-
sit ferri in hoc obiectū. C Vt obiectū intellectus est qz qd
simplr tñ fm actū fertur potētia intellectus in hāc qdita-
tem vel in illam vt in qditatē leonis vel lapidis. sic etia
est visus est respectu coloris nūqz tñ sentire nisi hunc colo-
rem si. n. visus eēt huius coloris determinati fm qz huius
aliū colorē nō sentiret. cū ergo oēs colorē sentiat erit visus
fm qz hñmōi colorati lucidi nō aut huius colorati vel illius
lucidi. et sicut visus est coloris videt tñ hñc colorē ita sen-
sus est qualis. sentimus tñ hoc quale qñdiu ergo nō abstra-
himus a quali simplr nō abstrahimus a sensibili simplr.
et qz pñicus nō abstrahit a quali simpliciter. iō huius scia
simplr est de sensibilibus. sed huius sensibilia vt dicebat
nō sunt particularia sed vñia. dicunt enim talia eē sensibi-
lia magis a sensu qz a sentire. hec aut sic declarant qz res
sicut se h3 ad eē ita se h3 ad cognosci. et qz prius p se loqñ
do et fm quod hñmōi ad sui eē nō indiget posteriori ita ad
sui intellectum posteriori nō eget. qñtūcūqz ergo sit prius si-
mul cum posteriori pōt tñ intelligi prius posteriori nō in-
tellecto fm aut pñtioratē et posterioritatē hic se habent p
ordinē. i. qñtas qñtitas et qualitas. pōt ergo intelligi qui-
ditas nō cōsiderata qualitate vel qñtitate. et hec pñsideratiō
videt magis pñtinere ad metaphysicū sic ēt pōt intelligi qñ-
titas non intellecta qualitate. qz primus quod adheret sub-
stantie est qñtitas sicut vult A. hemestius. vt recitat cōmen-
tator. xii. meta. et hec cōsideratio est magis mathematica.
ideo mathematicus nō abstrahit a materia simpliciter cūz
nō possit intelligi qñtitas nō intellecta materia. abstrahit
tñ a materia quali cūz cōsideret numerus qñtum nō tñ cō-
siderata qualitate p quam est res sensibilis. phycus vero
pñsiderat s3as vt est coniuncta qualitatibus et qñtitatibus.
ideo nō solus nō abstrahit a materia simpliciter sed etiam
nō abstrahit a materia sensibili. qz nō abstrahit a materia qñ-
li. C Vltra aut nō est descensus nisi descenderem⁹ ad hāc
qualitatē particularē. sed illius sic accepti nō est vlterius
scia sed sensus. ex hoc aut apparere pōt intellectus illius
verbi. vi. meta. qz tres sunt essentialēs modi pñie phycic⁹
mathematicus et diuinus q modi quomodo se habent p
ordinez et quomodo infra istos nō est descensus. et quomo-
do isti per se ad sciam pñtineant cum infra eos non sit scia
sed sensus p ea que dicta sunt clare est manifestum. ex qui-
bus pater e potest quare scia naturalis est de sensibilibus
et corruptibilibus. nam cum considerata in scia naturali
fm qz huius sint coniuncta qualitatibus et virtutibus acti-
uis et passiuis p quas est aliquid sensibile et corruptibile.
ideo huius scia de sensibilibus et corruptibilibus esse di-
citur. non qz sit de particularib⁹ sed de vñuersalibus de
gibus rōnes inuariabiles fieri possunt. est g declarata vi-
tas questū. C Secūdo declarandū est vtrū corruptio sit
quid naturale. et verum pñie dictum sit qz scia de corrup-
tione sit scia naturalis. In hoc aut questio duo vident fa-
cere dubium. C Primum sumitur ex parte ipsius natu-
re secundū vero ex parte corruptionis. natura enī vt dicit
secundo phycorū et quinto meta. p se et primo dicitur de
forma. de aliis autē in tñ dicitur inqñtum habent ordi-
nem ad formam vt si materia dicitur natura hoc est qz su-
scipit formā. si aut motus dicitur natura hoc est qz est via
in formā. Si ergo natura per se et primo dicitur de forma
quod simplr repugnet forme ad naturam non videtur p-
tinere nec debet dici quid naturale. Cum ergo forme per
se sit dare esse pñuaciones et corruptiones qz de se sunt nō
ens vt videtur naturalia esse non possunt. et per cōsequēs
non videntur pertinere ad cōsiderationem scie naturae

Not h⁹ et qz An corruptio sit de qñdōre natū

et nom d sensibilis
et corr. pñ scia

De generatione et corruptione egidii romani.

lis. fm autem quod facit dubium in quesito est ipsa corruptio. nā cum natura agat propter finem vt dicit secundum philosophum. et finis et bonum sint quasi idē vt. innot pbs secundo meta. quod non habet rōnes boni secundū quod huius nō potest esse qd intentus a natura nec etiā ab ali quo agente ppter finem. corruptio ergo qz non hz rōne boni non potest eē de intentione nature et p psequens non videtur pūnere ad cōsiderationem scie naturalis. Ad has autē difficultates vitādas dixerunt quidam corruptiones eē de intentione nature nō nature. que est forma sed nature que est materia. Sed h non est verum. nam corruptio p se loquendo nec est de intentione nature forme nec nature materie p accidens tñ est d intentione vtriusqz. materia enim non intendit corruptionem forme sub q existit sed intendit pfectionem sui. et qz vna forma suuz appetitum satiare non potest. ideo cum est sub vna forma appetit eē sub alia ppter quod p accidens appetit corruptionem forme illius sub qua existit. sic etiam p ignis p formā suam agens in aqua non intendit corruptionē aque sed intendit inducere formā suam in materiā aque quod iten dendo p accēs intendit corruptionē aque. nullo modo ergo p se loquendo est de intentione nature corruptio. p accidens tñ nō solum materia sed etiam agens et forma corruptionem intendunt. Incedendum est ergo aliter propter quod notandum q triplici via venari possumus quod determinare de corruptione pūnet ad sciām naturālē et q etiam ipsa corruptio pōt dici naturalis. prima via sumit ex parte ipsius scie naturalis. secunda ex parte nature materie. tertia ex parte nature forme. prima via sic ostenditur differentia est enim iter sciām practicām et speculatiuam. Scia enī vt practica est et vt opatur cū efficit vnū oppositorum nō efficit alterum. facere enim vnum oppositorum non ordinatur ad factionē alterius sed ad destructionem eius. sed in speculatione nō sic est qz vt dicitur i. vi. topi coruz q bene diffinit p traria significat. notitia enim vni? Irii facit ad notitiām alterius. rectum enim est index sui et obliqui vt dicitur in primo de aia. rectum enim licet cōtrarietur obliquo facit tñ ad cognitionē obliqui. et scia q cōsiderat de recto habet considerare et de obliquo. Si ergo scia naturalis esset practica et p sciām naturalem quā habuimus naturas rerum produceremus in esse forte haberet dubium vtrum ad eam scōm q huius pūneret corruptio. sed cum sit speculatiua si eius est pūderare de generatione non est dubium q ad ipsum spectat considerare de corruptione. Secunda via sumitur ex parte nature materie. nō enim oportet q sit de intentione nature q dicitur naturalis q sufficit q naturaliter eueniat. Cum ergo p naturā materie eueniat corruptio qz materia est p quā res potest esse et nō esse vt dicit. vii. meta. corruptio qd naturale dici pōt. Tertia via sumit ex parte naturae forme. nūquam enim aliqd sic corumpitur simpliciter vt in nihilū redigatur: sed semper generatio vnus est corruptio alterius. et e conuerso vt infra patebit. Si enim aliqd penitus in nihilū redigeretur talis corruptio forte esset contra naturam cuiuslibet forme. sed cum ex quolibet corrupto aliquid generetur nulla erit corruptio q sit cōtra naturam forme simpliciter hz sit contra naturā hz forme vel illius. In corrupto. n. tria est considerare formā que abicitur formā que introducit et materiā successiue subiectā vtriqz forme. Corruptio ergo hz sit contra naturā forme abiecte nō ē tñ hz materie naturā vel forme introducte. Si q queratur vtrum corruptio sit de cōsideratione scie naturalis plane est qz qz si violenta existeret et nullo modo naturalis tñ de cōsideratione scie naturalis esset cū eiusdem artificis sit p traria cognoscere. Sed si querat vtrum possit dici naturalis p q accipiendo naturale lar ge secundum q naturale est qd cōsiderat naturalis dici potest corruptio quid naturale. est etiam naturalis qz est secundum naturā materie. et tertio quid naturale di-

ci potest qz non est contra naturā cuiuslibet forme. Que autem faciebant dubium de facili solvuntur. nam pma dubitatio? aqua dicebatur corruptionem esse contra naturam forme. p qz nō est contra naturā forme simpliciter hz sit contra naturam huius vel illius. secunda etiam de facili soluitur qz nō opz per se esse de intentione nature. qz naturalis cōsiderat vel etiam qz est quid naturale sed etiam naturale dici potest quod naturaliter euenit. Tertio restat declarandū vtruz corrupta re. maneat eius scia que autem circa hec dubitare faciunt sunt auctoritates Aris. nā in predicamentis vult differentiam esse inter scientiam et scibile qz scientia i ublata nō auferit scibile. Sci bili autē sublato auferit scientia. corrup ta ergo re scibili non remanet scientia eius. Amplius in primo posteriorum vult qz de subiecto o3 supponere qz est et qd est quod ergo non est non potest esse subiectum in aliqua scientia sed quod nō potest esse subiectum in scientia nō potest esse scitum. non ergo existente re nō potest esse scia de ea. Amplius secundo posteriorum vult qz de eo quod nō est sciri non potest nisi quid est quod significat nomen sed hoc sciri nō est scientiam habere de re cū de chymera hoc sciri possit. nō ergo existente re perit rei scia. Amplius in pmo posteriorū vult falsus non sciri qz nō est qz si bonā causam assignat sufficit re nō esse vt de ea nō possit esse scientia. Rursum ratio ad hoc adduci potest. scie. n. accipiunt esse et spēm ab ipsis subiectis siue ab ipsis rebus de quibus sunt sed non existente eo a quo aliqd hz esse et spēm illud remanere nō pōt. corrupta ergo re scibili scia non remanebit. Has autē difficultates qdam cum euaderent dixerunt qz res hz duplex esse. esse essentia et esse actuale. corrupta autē res qdum ad esse actuale remanet qdum ad esse essentia. et qz remanet qdum ad tale esse pōt de re corrupta esse scia. sed hoc improbat qz res scōm esse actuale habet partem culare esse. sed eē essentia hz eē vlt. vltia autē hz nō corumpantur p se tñ corumpunt p accidens. corrupto enim forte corumpitur homo q est in forte. ideo dī in predicamentis q destructis primis impossibile est aliqd alioz remanere. corrupta ergo re qdum ad eē actuale corumpit quā tum ad eē essentia. et iō alii dixerūt qz re nō exite potest haberi scia de re. sed sub pditione. possibile est enim habere sciam de pluuiā. pluuiā non existente. sed illa scia eēt cōditionata videlicet si pluuiā esset vera essent que de pluuiā pferrem. sed hoc improbari potest qz cum aliquid nō est aliter verū nisi sub cōditione nō stante cōditione nō stat veritas eius. si ergo re nō exite nō habetur scia nisi sub cōditione. vt puta si res esset cū ipa res ponatur nō exite. verū erit dicere q nō ē scia rei qdū res nō existit. hz hoc scire nō potest. qz pluuiā nō exite possunt vere rōnes formari de pluuiā. sed talibus rōnibus formatis vere habet scia de pluuiā. pluuiā ergo non existente scia de pluuiā haberi poterit. Preterea videt oīno ridiculum dicere qz si habeo sciam de rosa qz adueniente hyeme pdam sciam meā eo qz rosa pereat. nam cum scientia sit in aia et ex corruptione rerū nō fiat variatio circa animā nō opz qz p corruptio nem rez tollatur scia. Ad declarationem ergo veritatis p tate duo sunt declaranda. pmo declarandū est qz re corrupta idē signat nomen et re exite. qz si non idē significaret nomē tunc quicqd diceret de pluuiā. pluuiā non existente diceret equoce. et qz i equocis nō est disputare perirent rationes de pluuiā. pluuiā nō exite. secundo viso nomē idē significare re exite et corrupta ostendetur sciam remanere corrupta re. Propter p mū notandū noia significare res non absolute sed vt sunt apprehēse ab intellectu. ideo modi significandi sequuntur modos itelligēdi. formale ergo in significatione videtur esse modus itelligēdi et apprehensio intellectus. sed remanente formali aliis variatū nō tollitur id cuius est illud formale. si ergo res significatur per nomen vt est ab intellectu concepta. quia abeuntibus sensibilibus remanet in nobis sensus et pbātātie. et destructa

An i corrupta
est scia

Nom sig rei et
corrupta et exite

re remanent in nobis conceptiones intellectus. ut destructa
pluuia remanere pot in intellectu conceptus pluuię. et quod rema
net id quod est formale in significato nois pluuię. idem si
gnificabit nomē pluuię pluuiā existente et corrupta. potest
autē hec veritas declarari p simile. nā sicut i significato ali
quid est materiale vt res et aliqd formale vt conceptio. sic in
loco est aliqd materiale vt corpus continens. vt puta aer vel
aqua et aliqd formale vt ordo ad vniuersū. si ergo aliqs eēt
in aliquo loco et a vento flante tolleretur totus aer q est cir
ca ipsum. q ipse semp haberet eūdem ordinē ad vniuersū
ppter hoc nō mutaret locū qz l3 amotus eēt id qd est mate
riale in loco vt aer vel superficies aeris manet tñ id quod ē
formale vt idē loco vniuersi sic ēt naui existēte ligata apō
stipitem manet in eodem loco l3 semp aqua moueatur sub
tus ipam qz naui sic fixa semp h3 eūdem ordinem ad to
tum fluuiū l3 variet respectū partis fluuii sic ē in pposito
cū p nomē significet res vt concepta qzūcūqz variet res ex
quo manet conceptio a quo significatum recipit formā et spe
ciem significatum ipm nō variabit. Idem ergo significat
nomē re existēte et corrupta nec tñ ppter hoc arguere pos
sumus q ipsa conceptio sit principale significatū nominis. s3
res vt concepta est id quod principaliter significatur sicut ip
se ordo vniuersi nō est locus s3 corpus continens vel suffici
es corporis pnti vt in ea reseruat talis ordo vniuersi h3
rōnem loci. Cūso q non equoc sumatur noia rebus exi
stentibus et corruptis de facili est videre quomodo manet
scientia re corrupta. Ad cuius euidētiā notandū q res
habent triplē eē in se ipsis in suis causis. et apud intellectū
et b tripliciter eē se h3 p ordinem. qzqd h3 eē actuale et in
se ipso h3 eē in suis causis. sed non pueritur. multa enim
sunt in suis causis q in se ipsis actualiter nō existunt. Sic
quicqd h3 eē actuale in suis causis h3 eē rōnis et apud i
tellectum sed non cōuertitur. chimera enī est qd apud ani
mam et tñ nō est aliqd in se nec in suis causis. cū q scire sit
p causam vt potest hēri ex pmo phy. et primō posteriorum
qzūmūqz res corrupat sed3 actuale eē ex quo remanet
in suis causis non tollit scia ipsius. Est autē vltērius dilige
ter notandum q existētia rei in suis causis facit vt de re
possit eē scia nō solum vt p cognitionē causę cognoscitur
effectus s3 qm̄ sufficit ad rōnez qdītatis q sit i potentia ad
eē. Res ergo qz eo ipso q sunt in causis sunt in potentia
ad eē et eo ipso q sunt i suis causis cōpetit eis habere qdī
tatē. et qz qzqd ē est obī intellectus iō q sunt in causis suis
possunt sciri et pnt eē obī intellectus. Res ergo vt sūt ali
quid in seipsis cū destrūūt sū eē actuale destrūūt sū
eē essētie. Iō dicere q res cū corrupunt qzūm ad eē
actuale remanēt sū eē essētie. nō est bñ dictum. Cū po
tēst tñ pgrue dici q eē est pter rōnem qdītatis et pōt itel
ligi qd qd rei absqz eo q intelligat eē obolute. q loquen
do ppter nō remanet res nisi vt ē aliqd in seipso. C Sed
si dicentes res remanere sū eē essētie cū corrupūt sū
eē actuale si p remanere rem sed3 eē essētie itelligere vel
lent existētiā earū in suis causis sedm quā ppetit rebus
vt sit obiectū intellectus et vt possunt itelligi sedm suā qdī
tem bonū intellectū haberent. sed improprie loquerentur.
C Hoc viso p3 qd sit de qōne tenēdū. qz qñ queritur vtz
re corrupta maneret scia rei si hoc questū iroducitur ppter
ter ipsa noia q que exprimitur veritas rerū qz credat aliqs
equoce noia significare re exite et corrupta. C Questio nō
h3 dubiū. ostensum est. n. nomē vniuoce significare rebus
existētibz et corruptis. sed si iroducūt qd ppter ipsas res.
C Dicendū est q si res corrumperet q nec remaneret in
se nec in suis causis sed solū esset ens apud aiaz si remane
ret scia rei h. n. corrumperetur pluuiā in se et in suis causis
et solū eēt ens apud aiaz et nō eēt plus ens qz chimera. de
pluuia scia eē nō posset. tñ qz entia ista nunqz sic corrup
puntur qn remaneant in suis causis ppter talia est qd itro
ducta. C Dubitabat enim cū ista nālia corrumpantr vtrū
scia eoz remaneat eis corruptis vt q satisfaciāmus qōni

cū talia remaneāt in suis causis dicāmus sciam talis re
manere eis corruptis. Aduertendū tñ q particularibus
corruptis nō remanēt in suis causis s3 q huius. C Ita
bet. n. q pluuiā corrupta p causas naturales non pōt re
dire eadem numero qz quoz sba deperit nō redeūt eadē
numero vt dicitur circa finē huius scdī redeunt aut eades
specie. vtrū at sit aliq causa que possit corrupta eadē nu
mero reficere nō est presentis speculationis. Sufficit autē
presens negociū corruptas res manere in suis causis qzū
ad idētatē spēi l3 nō maneāt qzūm ad idētatē nume
ralē. si q scia nālis esse de particularibz cū talia corrupta
sedm q huius nō remaneāt nec in se nec in suis causis rō
nabile videt dicit sciaz non rema nere oīno corruptis
illis. sed qz scia est de vlibz et qzūm ad idēpitatē specifi
cam et vlem manent res in suis causis ipsis corruptis nul
li dubiū esse d3 q manet scia pluuię et rerū corruptibilium
non exite pluuiā vel nō existibus corruptibilibus rebus
Auctoritates phi de facili solūūt qz rōnes fundate sup
eas peccabant p fallaciam accētis. cū enīz d3 q sublato
scibili auferet scia. pstat qz re corrupta nō auferet in eo q
scibilis cū remaneat i suis causis sic etiā cū dicit q de sub
iecto opz supponere q est vel opz subiectum scientie esse.
Dicendū est q si sit scientia sufficit sōm scientie eē in eo q
scibile. est aut huius si est in suis causis. q aut dicebatur.
tertio q de eo qd nō est non scitur nisi qd est qd significat
nomen. itelligendū est de eo qd non est nec in se nec in su
is causis sed solum est apud aiam vt chimera. corrupta at
vt dictū ē remanēt in suis causis q vero dicebat. quarto
de falso. dicendū q non est simile quoniam falsum secun
dum q huius est sola priuatio et est simplr non ens nec
est secundum q huius res pdicamenti. Corrupta autem
non sic cum sint in suis causis. Rō autem facta p verita
tem predictam de facili soluitur. scientia enim non recipit
esse et speciem a re nisi vt est scibilis. re autem corrupta re
manet vt est scibilis qz remanet in suis causis: vt dictū est.

Atque quorū qdem igitur bi quidem voca
a tam generationē simplicem alterationē
esse ingunt. bi vero aliud generationem et
aliud alterationem. Quicunqz igitur vnū aliqd
omne esse dicunt et omnia ex vno generant his
quidem necesse est vtiqz generationem alteratio
nem esse dicere et quod principaliter sit alterari.
Quicunqz autem plures materias vna ponūt vt
pote empedocles et anaxagoras et leucippus et de
mocritus his aliud s3 tamen Anaxa. ppriā voces
ignorauit. dicit enīz q fieri et destrui idēz existit
alterari. Multa autē dicit elementa quemadmo
dum et aliq empedocles quidez enīz corpora qua
tuor oia aut cū mouentibus sex numero. Ana. au
tem infinita et leucippus et Democritus. hic qdem
homiomera elementa ponit vt pote os carnem et
medullā et alia quorū vniuscuiusqz synonyma ps
est. Democritus at et leucippus ex corporibz indi
uisibilibus hec et alia cōponi inquiūt. hec at infi
nita et multitudine et morpheā esse. Illa at ab il
lis differūt his ex qbus sunt et pōne et ordine hoz.
Contrarie at videntur dicere q circa ana. eis q
circa empedoclez. bi qdez enīz ingūt ignēz et aquā
et aerēz et terrā quatuor elementa simplicia ma
gis esse qz carnez et os et talia similiū partiū. bi at
qdem hec simplicia et elementa. terrā at et aquaz
aerēz et ignēz pposita. pauperrima enim hoz esse.
His qdez omnibus igitur q ex vno oia pstitunt

Conceptus nō ē p
essētie significat

l3 ordo vniuersi
fuit i loco nō hūm
l3 s3 ppter hūm

h3 eē actuale
i suis causis vt ap
shellm se qzqd

Ad rōnez qdītatis
sufficit et cōi

4

Empedocles, post
f. deum princip
matia / hic et an
cia monia

Anax potuit h
nia ut principi

hōiōthar. hōgeia

Democh⁹ lencij
posutru⁹ an⁹om
t⁹ plici dra⁹ ce p

Мѡѡа.и.коуѡ

quomodo differunt
Anax^{re} et Gorgi^a